

Copyright photo

Verder verbeteren kuikenkwaliteit opfokkuikens langdurig proces

Meer aandacht nodig **voor** **robuustheid** opfokkuikens

Het antibioticagebruik en de uitval bij opfokkuikens van vleeskuikenouderdieren van alle rassen is in de eerste tien dagen relatief hoog. Dat realiseert Aviagen zich ook en dit heeft sinds enkele jaren in het fokprogramma van alle lijnen geleid tot meer focus op robuustheid, fitness en welzijn. Patrick Claeys van Aviagen: „Stap voor stap werken we aan een robuuster opfokkuiken.”

organisaties. Aviagen beseft dit terdege en heeft de handschoen opgepakt om antibioticagebruik en uitval te verlagen. Het afgelopen decennium is er bij deze organisatie meer aandacht voor robuustheid in het totale fokprogramma.

„We werken stap voor stap aan een robuuster opfokkuiken”, zegt Patrick Claeys. Hij is als directeur van Aviagen Europe verantwoordelijk voor de verschillende businessunits die voor de productie en distributie van ouderdieren in Europa zorgen. „We kunnen dit echter niet van vandaag op morgen realiseren. Dit is een langdurig proces. Iedere aanpassing binnen het fokprogramma vraagt minstens een aantal jaren geduld voordat het gewenste effect bij pluimveehouders vastgesteld kan worden. Daarbij zijn management en het verminderen van stress even belangrijk bij het bereiken van het vooropgestelde doel”, stelt Patrick Claeys.

Meerdere oorzaken

De uitval in de eerste week kent volgens zijn collega Henk Steenblik meerdere oorzaken. Als verkoopmanager bij Aviagen EPI is hij sinds jaar en dag werkzaam in Nederland, België, Duitsland en

Rusland. „Bij uitval in de eerste week is er bijna altijd E.coli in het spel. Dat blijkt uit een onafhankelijk onderzoek van de Gezondheidsdienst voor Dieren in 2015. Wanneer kuikens stress ondervinden,

“ Alle omstandigheden in de stal moeten perfect zijn voor de kuikens

is de kans groter dat ze een bacteriële infectie met E.coli oplopen. Bij het laseren van de snavels kunnen kuikens stress ondervinden en ook bij het cloaca-seksen.” Het laseren van snavels is vanaf 1 september 2018 verboden in Nederland. Steenblik verwacht dat de uitval van opfokkuikens in de eerste tien dagen daardoor daalt.

Inmiddels wordt er door verschillende instanties behoorlijk wat onderzoek verricht om het geslacht van de kuikens tijdens het broedproces in het ei te kunnen bepalen. Maar zolang deze techniek niet op broederniveau toepasbaar is, ►

De Nederlandse overheid dringt er bij de pluimveesector op aan om het antibioticagebruik en het gebruik van derdekeusmiddelen zoals Enrox bij opfokkuikens van vleeskuikenouderdieren, verder te verlagen. De wisselende kuikenkwaliteit van opfokkuikens in het algemeen is een van de redenen van het hogere antibioticagebruik in de eerste levensweken. Er is dus werk aan de winkel voor alle fokkerij-

Verlagen antibioticagebruik speelt wereldwijd

Het verlagen van het antibioticagebruik bij pluimvee speelt niet alleen in Nederland. Het is inmiddels een mondiale discussie geworden. Uiteraard blijven er verschillen in benadering tussen regio's, landen en continenten. Uiteindelijk is deze trend onomkeerbaar en zal iedereen binnen de sector zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen. „In de Verenigde Staten wordt sinds meerdere jaren geen derdekeusantibiotica meer gebruikt bij pluimvee”, zegt Steenblik. McDonald's wil vanaf 2027 wereldwijd alleen nog

kip verkopen van vleeskuikens die nooit antibiotica gehad hebben. En in 2018 wil het bedrijf in al haar vestigingen in de Verenigde Staten alleen kip verkopen van vleeskuikens die nooit antibiotica gehad hebben. Ook grote retailers in de Verenigde Staten volgen het voorbeeld van de fastfoodgigant. „De plannen van McDonald's zijn ambitieus. Maar geven wel aan dat verlagen van antibioticagebruik bij pluimvee niet alleen in Nederland speelt.” Ook grote internationale voedingsbedrijven

willen binnen redelijke termijn alleen nog antibioticavrije kip verkopen. „In de jaren negentig was antibiotica een minder grote kwestie”, vertelt Claeys. „Wanneer opfokkuikens, vermeerderingsdieren of vleeskuikens iets mankeerden, verstrekten de pluimveehouders antibiotica om de problemen te verhelpen. Aspecten als voederconversie, groei en eierproductie waren veel belangrijker. De afgelopen jaren is daar, naast vele andere criteria, ook antibioticavrij bij gekomen. Deze trend zet ongetwijfeld door.”

blijft cloaca-seksen noodzakelijk. Beide heren verwachten dat het 'ei-seksen' in de toekomst toepasbaar is in broederijen. Al is het niet te voorspellen wanneer de definitieve doorbraak komt.

De opvang van opfokkuikens blijft echter volgens Claeys en Steenblik ook erg belangrijk (zie kader) om uitval in de eerste tien dagen te voorkomen. „Alle omstandigheden in de stal moeten perfect zijn voor de kuikens”, zegt Steenblik. „Een opfokker ontvangt in tegenstelling tot een vleeskuikenhouder maar twee keer per jaar eendagskuikens. Hij moet er bijvoorbeeld voor zorgen dat de stal- en vloertemperatuur in de winter hoog genoeg zijn.” Al kan er volgens Steenblik altijd iets mis gaan. „Mensen kunnen fouten maken en techniek kan

het begeven. Zo kan er een kachel kapot gaan in de winter waardoor de staltemperatuur een paar graden lager ligt, dan de gewenste temperatuur.”

Robuuster kuiken

Het fokprogramma van de Ross 308 richtte zich de afgelopen jaren meer op robuustheid. „In het fokprogramma wordt al sinds 1999 geen preventieve antibiotica meer gebruikt”, vertelt Claeys. „Ook het curatieve gebruik ligt op een uiterst laag niveau. Er wordt al vele jaren intensief geselecteerd op gezondheid, inclusief uitval in de eerste twee weken. In het jaar 2000 is de commerciële robuustheidstest ingevoerd waar broers en zusters van selectiekandidaten opgroeien

in stallen die niet worden gereinigd en gedesinfecteerd. Het oude strooisel blijft wel aanwezig. Dit geeft een hogere bacteriële druk op de kuikens. Sinds die tijd is de uitval en robuuste groei in deze omgeving een belangrijk onderdeel van de selectie. Bedenk wel dat de erfelijkheidsgraad van uitval maar 2 tot 5 procent draagt. Verreweg de meeste uitval wordt verklaard door omgevingsfactoren.” In 2016 heeft Aviagen de robuustheidstest uitgebreid naar de ei-hygiëne en het broedproces. De eieren die bestemd zijn voor de robuustheidstest worden niet gedesinfecteerd en apart uitgebroed. Op die manier ondervinden de kuikens nog eerder druk van suboptimale handelingsprocedures. Vervolgens worden deze kuikens opgezet in voornoemde stallen

Copyright photo

Tips voor opvang eendagskuikens

De opvang van eendagskuikens is volgens Steenblik en Claeys erg belangrijk. Ze geven opfokkers de volgende tips voor de opvang van eendagskuikens:

- Zorg dat de stal minimaal 24 uur voordat de kuikens arriveren op de gewenste temperatuur is. Vloer 28 tot 30 graden Celsius, stal 36 tot 38 graden Celsius. De gewenste RV ligt tussen de 50 en 60 procent.
- Verdeel het strooisel pas als de vloertemperatuur tussen de 28 en 30 graden Celsius ligt.
- Zorg ervoor dat de kuikentemperatuur tussen de 40 en 40,8 graden Celsius ligt. Controleer dit met name de eerste twee dagen regelmatig. Pas, indien nodig, de staltemperatuur aan.
- Houd de staltemperatuur na aankomst van de kuikens tussen de 36 en 38 graden Celsius en bouw deze pas af als de lichaamstemperatuur van de kuikens gemiddeld 40,5 graden Celsius is.
- Vang de kuikens van jonge grootouderdieren gemiddeld 1 graad warmer op.
- Bouw de staltemperatuur geleidelijk aan af tot 28 graden Celsius op dag 7 en 24 graden Celsius op dag 14.
- Begin bij de opzet meteen met ventileren.
- Kijk goed naar de verdeling van de kuikens. Verhoog de staltemperatuur als de kuikens bij elkaar kruipen en verlaag de staltemperatuur als de kuikens de eerste week tegen de buitenmuur wegkruipen.
- Zorg ervoor dat het CO₂-niveau op kuikenhoogte onder de 2.500 PPM ligt.

- Voordat de kuikens komen: spoel de waterleiding één tot twee uur door en herhaal dit tijdens de eerste levensweek gemiddeld twee keer per dag om een goede waterkwaliteit te garanderen.
- Zorg voor minimaal 30 gram startvoer per kuiken op het kuikenpapier bij ontvangst.
- Laat de kuikens tijdens de eerste drie weken onbepaald voer opnemen tot het gewenste lichaamsgewicht bereikt is.
- Laat de verlichting de eerste 24 uur aan. Las daarna iedere twee dagen donkerperiodes in van 2 tot 16 uur per dag. Geef de kuikens – afhankelijk van het lichaamsgewicht – vanaf dag 14 dagelijks 8 uur licht.
- Zorg voor een lichtintensiteit van 40 tot 60 lux. Vang kuikens van jonge grootouderdieren op met een hogere lichtintensiteit.

Veelgemaakte fouten volgens Steenblik:

- Een te lage stal- en vloertemperatuur in de winter.
- Te laat beginnen met ventileren.
- Verkeerde manier van lossen => Lossen moet zo snel mogelijk uitgevoerd worden!
- Onjuiste dosering antibiotica.
- Geen schoon drinkwater (brak water).
- Slechte beschikbaarheid drinkwater => Zorg dus voor de juiste hoogte, juiste druk op de nippels, en niet te ver weg!
- Te weinig tijd geïnvesteerd in de koppel => Neem de tijd om te zien, te voelen, ruiken, en te horen!

Copyright photo

Patrick Claeys (links) en Henk Steenblik. „Uiteindelijk is het als fokkerijorganisatie noodzakelijk een kuiken te produceren dat op een duurzame wijze aan alle criteria binnen de fokkerij voldoet”, zegt Claeys.

zodat de gevoeligheid op bacteriën en dergelijke wordt getest.

„Ook eischalkwaliteit heeft veel aandacht in de fokkerij evenals bewaring van broedeieren”, zegt Steenblik. „De eieren van zuivere lijnen worden gemiddeld achttien dagen bewaard om extra embryonale druk te creëren evenals voor de kuikens in de eerste levensfase.”

Juiste balans

Eindoel is een kuiken dat op een duurzame wijze aan alle criteria binnen de fokkerij voldoet. Dit betekent volgens Claeys dat er ook altijd rekening moet worden gehouden met milieubelasting, dierenwelzijn en volksgezondheid.

Claeys: „We zijn ervan overtuigd dat we de criteria gebalanceerd in de praktijk hebben omgezet. Uiteraard is het onze dagelijkse opdracht en verantwoordelijkheid deze duurzame trend verder te optimaliseren.”

De directeur vindt niet dat er de afgelopen jaren te weinig aandacht was voor diergezondheid in hun fokprogramma; eerder van het integendeel. „Het antibioticagebruik in de eerste tien dagen is af en toe te hoog. Na de eerste weken zijn er verder tijdens de opfok en vermeerdering nauwelijks problemen. Bovendien is de vraag naar Ross-vleeskuikens in Europa vrij aanzienlijk.”

„De technische resultaten bij Ross-vleeskuikenouderdieren en vleeskuikens verbeterden de afgelopen dertig jaar sterk”, vult Steenblik aan. „In 1990 was een vermeerderaar blij met 130 eieren per opgezette hen en woog een vleeskuiken gemiddeld 1,7 kilo na 42 dagen. Tegenwoordig raapt een Nederlandse vermeerderaar gemiddeld 173 eieren per opgezette hen en zijn eindgewichten van 2,8 kilo na 42 dagen mogelijk met onze vleeskuikens.”

Naast de betere technische resultaten daalde het antibioticagebruik bij vleeskuikenouderdieren en vleeskuikens sterk de afgelopen dertig jaar. „Als opfokkuikens in de jaren negentig E.coli-problemen hadden, gaf je ze een paar dagen antibiotica en daarna was het over”, blikt Steenblik terug. „Tegenwoordig bedenkt een pluimveedierenarts zich wel drie maal voordat hij antibiotica voorschrijft.” Zowel Steenblik als Claeys zijn voorstander van het verlagen van antibioticagebruik in de pluimveehouderij. „Dat is een wereldwijde trend die onomkeerbaar is en de komende jaren verder doorzet”, zegt Claeys. Al is een antibiotica-vrije pluimveehouderij volgens beiden onmogelijk. Steenblik: „In sommige gevallen is het noodzakelijk antibiotica te verstrekken in functie van het welzijn van de dieren. Als je zelf ziek bent, wil je ook medicijnen hebben om beter te

worden. Geen antibiotica verstrekken en een hogere uitval accepteren, is in zo'n geval slechter voor het dierenwelzijn.” De verkoopmanager merkt dat niet alle pluimveedierenartsen deze mening delen. Niettemin kijken de beide heren

“ Bij uitval in de eerste week is er bijna altijd E.coli in het spel

de toekomst vrij positief tegemoet. „Wij werken al jarenlang bij Aviagen. In het verleden hadden onze Ross-vleeskuikenouderdieren regelmatig last van synovitis. Dat hebben we opgelost en komt nu nauwelijks meer voor. Elke periode kom je andere uitdagingen tegen. En altijd hebben we deze op weten te lossen.” ■

Tekst: Tom Schotman
Beeld: Ingrid Sweers en Aviagen

Heeft u vragen en/of opmerkingen neem dan contact op met onze redactie via redactie@pluimveeweb.nl of tel. 0314 - 62 64 38

Antibioticagebruik opfokkuikens

Het antibioticagebruik in de pluimveehouderij daalde de afgelopen jaren sterk. Zo nam het gebruik bij vleeskuikens van 2009 tot en met 2016 met maar liefst 72 procent af. In de opfok van vleeskuikenouderdieren was de daling minder sterk. Het antibioticagebruik in de opfok bij fok- en opfok-vermeerderingsdieren (vlees) bedroeg in 2014, 2015 en 2016 respectievelijk 16,02, 12,77 en 12,17 dagdoseringen per dierjaar (DDAs). Hiervan was vorig jaar 1,58 DDAs een derdekeusmiddel en 3,86 DDAs een tweedekeusmiddel.

Vederseksen

„Wij bieden binnen ons werkgebied de lijnen aan die door onze klanten gevraagd en gewaardeerd worden, zoals de Ross 308”, zegt Steenblik. „Naast de traag bevederende lijnen bieden wij ook een snel bevederende lijn aan. Dat zijn opfokkuikens die vederseksbaar zijn.” De vraag naar die lijnen is echter veel lager in Nederland en België. „Het vederseksen heeft als grote voordeel dat het kuiken minder stress ervaart tijdens het seksen. Dat resulteert in een gemiddeld lagere uitval tijdens de eerste levensweken”, legt Steenblik uit.